

TÍÐINDI

Ætlar at seta hol málið um fosturtøku í Føroyum

FOSTURTØKA Nú skal arbeiðið at broyta lógina um fosturtøku takast upp, sigur Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í familjumálum, sum eisini sjálv hevur eina meining um fosturtøku

Áki Bertholdsen

Tíðin talar fyri at vit fáa eina føroyska lóg um fosturtøku.

Tað heldur Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í familjumálum.

Lógin um fosturtøku, sum er galdandi í Føroyum, er ein gomul, dansk lóg frá 1956, og tað eru alsamt fleiri sum streingja á fyri at fáa hana endurskoðaða. Kortini eru sjónarmiðini ymisk, tí summi vilja herða lógina, onnur vilja hava fría fosturtøku, og upp aftur onnur vilja hava eina millumloyn, har fosturtøka bara skal vera loyvd í kjalarvørrinum á blóðskemd og neyðtøku, ella tá ið vandi er fyri lívi og heilsu hjá mammu og barni.

Tað verður eisini mangan ført fram, at lógin, sum er galdandi í Føroyum, verður ikki fylgd. Ein politikari, sum hevur gjørt eitt sindur burtur úr at varpa ljós á fosturtøkuspurningin í Føroyum, er Sjúrdur Skaale, fólkatingsmaður.

Hann hevur áður ført fram, at fosturtøkulógin í Føroyum er eitt tekin um eina dirvisleysa politiska skipan, sum sjálv máar støði undan teirri rættartrygd, hon skuldi vart.

– Løgtingið hevur ikki

havt dirvið til at dagføra lógina, hóast hon ikki verður fylgd, og hóast hon vísir til ein danskan stovn, Mødrehjæpen, sum als ikki finst í Føroyum. Í staðin fyri at gera eina føroyska lóg, hevur Løgtingið smoygt sær undan ábyrgdini, og lagt hana á læknarnar.

At næstan eingir flokkar tora at taka støðu til hendan stóra spurning, tæmir heldur ikki okkara skipan til heiðurs, hevur Sjúrdur Skaale ført fram.

Arbeiða fram ímóti eini nýggjari lóg

Sirið Stenberg ásannar, at spurningurin um fosturtøku er ein spurningur, sum eigur at verða tikin til upp.

– Tað hevur verið nógv kjak um fosturtøku, og tað er eitt kjak, sum stingur seg upp alla tíðina, so eg haldi, at tíðin streingir á, at vit taka málið upp, og fáa eina føroyska lóg, heldur hon.

Og hon heldur, at hetta er eitt mál, nýstovnaða familjufyrisingin eigur at taka upp, tá ið høvið býðst.

Hon hevur áður nevnt, at fyrsta málið, familjufyrisingin skal taka upp, er at arbeiða við málinum um at fáa eina nýggja lóg um foreldramyndugleika.

Men tá ið tað er avgreitt, eigur fosturtøkulógin at verða eitt tað næsta, stóra málið, fyrisingin eigur at taka upp, heldur landsstýriskvinnan.

– Tað er sum um, at tá ið vit ikki hava ræðið á einum málsøki, sleppa vit okkum eisini undan at taka eina avgerð í tí. Men nú er málið yvirtikið, og so eiga vit eisini at taka ábyrgd. Tað búast ein av, soleiðis at vit eisini tora at taka tey álvarsomu og viðkvomu málini upp, heldur Sirið Stenberg.

Eitt djúptøkið kjak

Og hon heldur, at nettupp spurningurin um fosturtøku er eitt av teimum viðkvomu málunum, vit nú eiga at taka upp. Hon heldur eisini, at nú vit hava yvirtikið málsøkið, er tað eitt gylt høvið til at fáa eitt djúptøki, samfelagsligt kjak um spurningin.

– At vit fáa eitt djúptøkið kjak um evnið, er ein fortreyt fyri at kunna taka eina støðu, sigur hon.

Og tá ið hon tosar um eitt djúptøkið kjak, hugsar hon um eitt kjak, har øll sjónarmið verða lýst siðiliga, og á einum høgum fakligum stigi. Og hon hugsar sær, at tað verða bæði fakfólk, og almenningurin annars,

ið tekur lut í einum slíkum kjaki.

– Tað svarthvíta kjakið, har vit bara leggja okkum í hvør sína skotgrøv, gagnar ikki endamálinum, leggur hon afturat.

Hon heldur, at vit eiga at geva okkum stundir til at hava hetta kjakið fyri yvirhøvur at lýsa, hvørjir batar kunnu vera í eini broyting, og, hvørjar tær broytingar skulu vera.

Men hon ásannar, at tað verður ikki lætt at broyta fosturtøkulógina, tí politisku meiningarnar eru so ómetaliga ymiskar, eisini innanflokks í teimum flestu flokkunum.

Tað ber ikki til

Sjálv er landsstýriskvinnan púra sannførd um, at talan kann undir ongum umstøðum verða um at banna fosturtøku, tí tað ber slett ikki til.

Hennara áskoðan er, at spurningurin um fosturtøku, er ein spurningur hvør einstøk kvinna skal taka støðu til útfrá tí støðu, hon er í. Tað merkir, at tað skal vera kvinnan sjálv sum ger av, um hon vil hava eitt barn ella um hon vil hava fosturtøku.

– Sjálv haldi eg, at vit skulu hava fría fosturtøku.

TAKA ÁBYRGD

Men hava vit yvirtikið málið, og so eiga vit eisini at taka ábyrgd, sigur Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í familjumálum

Men hinvegin vilja vit øll, at talið á fosturtøkum er so lágt, sum gjørligt og tí eiga

vit eisini at gera nógv burtur úr at upplýsa um fyrirbygging og annað í tí sambandi.

Rættindini hjá pápum skulu tryggjast við lóg

NÝGGJ LÓG UM FORELDRAMYNDUGLEIKA Tað fyrsta, vit vit fara at gera, er at fáa eina ein lóg um foreldramyndugleika sum tryggjar rættindini hjá báðum foreldrunum

Áki Bertholdsen

Fyrsta uppgávan hjá nýggju, føroysku familjufyrisingini, verður at gera eina nýggja lóg um foreldramyndugleika.

Tað sigur Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í familjumálum.

Ólavsøkudag varð alt familjurættarlaga økið yvirtikið frá donskum myndugleikum, og tað er so stórfingið, at Sirið Stenberg aftrar seg ikki við at

kalla hetta størsta stig á sjálvstýrisleið í fleiri ár.

Í hesum sambandi er ein nýggj, føroysk, familjufyrising sett á stovn, og landsstýriskvinnan hevur eisini gjørt sær nakrar tankar um, hvørjar uppgávur, hendan nýggja, familjufyrisingin skal taka sær av.

Tryggja rættin hjá barninum

Sirið Stenberg heldurhon heldur, at tað, sum er mest

átrokandi, er at fáa eina nýggja lóg um foreldramyndugleika. Og tað verður farið í holt við tað beinan vegin næsta ár, tá ið nýggja fyrisingin rættiliga hevur fótað sær.

Lógin, sum nú er í gildið, er ofta fyri hørðum atfinningum, tí talan er um eina gamla danska lóg.

– Serliga verður funnist at tí, at lógin, sum nú er í gildið, setir pápan í eina ringa støðu, tí í roynd og veru

hevur hann ikki somu rættindini sum mamman, sigur Sirið Stenberg.

Í hesum sambandi verður ofta víst á, at í Føroyum er støðan tann, at semjast eini foreldur ikki um foreldramyndugleikan, kann dómsvaldið ikki geva báðum foreldrunum myndugleikan yvir barninum. Rætturin skal velja annað av foreldrunum, og í roynd og veru vísir tað seg, at valið fellur oftast á mammuna.

– Ein avleiðing av støðuni er, at tað hendir seg, at børn verða latin upp í hendurnar á einum av foreldrunum, hóast tað ikki eru til frama fyri barnið.

Sirið Stenberg sigur, at tað eru øll hesi viðurskiptini, sum skulu takast við í eini nýggjari lóg. — Men grundarlagið undir øllum arbeiðnum verður at tryggja rættin hjá sjálvum barninum til trygg og góð barnaár. Rætturin hjá barninum skal vera í fremstu

røð og hann skal takast fram um rættin hjá foreldrini.

Hon sigur, at í hesum sambandi skulu vit hyggja at, hvussu hesi viðurskipti eru skipað í okkara grannalondum.

Men av tí, at talan er um ein ógvuliga umfatandi og eyman spurning, vónar Sirið Stenberg eisini, at vit fara at fáa eitt ordiligt, men sakligt, samfelagskjak um hesi viðurskipti, fyri at fáa so nógv sjónarmið fram sum til ber.